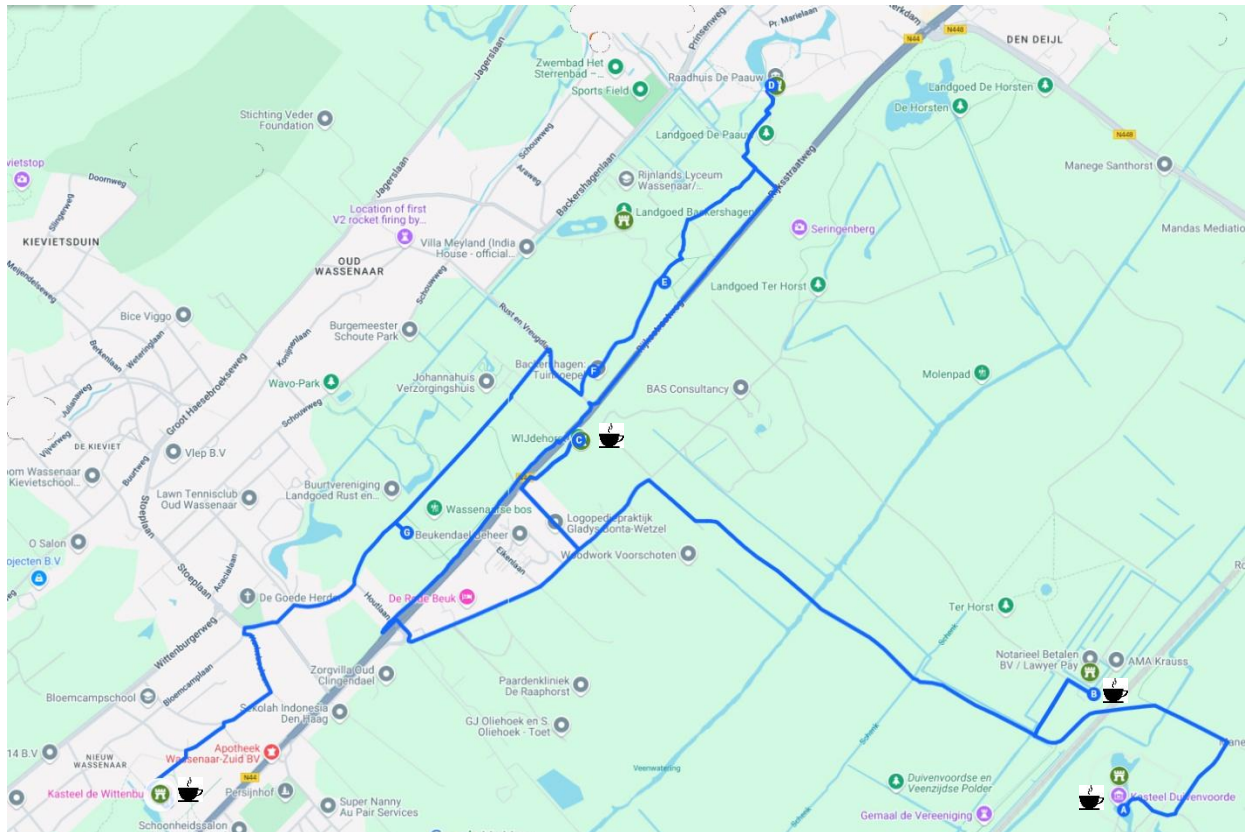

Landgoederenfietsroute: van Kasteel Duivenvoorde in Voorschoten naar Kasteel De Wittenburg in Wassenaar, via Ter Horst, WIJdehorst, De Paauw, Backershagen en Rust en Vreugd

Fietstocht 12 km, ca. 55 minuten fietsen

Een fietstocht over en tussen de landgoederen in Voorschoten en Wassenaar, beginnend bij het indrukwekkende Kasteel Duivenvoorde en eindigend bij het culinaire De Wittenburg.

- A. Kasteel Duivenvoorde, Laan Van Duivenvoorde 4, 2252 AK Voorschoten
- B. Koetshuis Ter Horst, Horstlaan 1, 2252 AL Voorschoten
- C. Nieuw Landgoed 'Land van ons: WIJdehorst', Rijksweg 601, 2245 CA Wassenaar
- D. Raadhuis De Paauw, Raadhuislaan 22, 2242 CP Wassenaar
- E. Rijksweg 464, 2243 CH Wassenaar
- F. Tuinkoepel van Backershagen, Rust en Vreugdlaan 1A, 2243 AS Wassenaar
- G. Landgoed Rust en Vreugd, Van Ommerenlaan 9, 2243 CC Wassenaar
- H. Landgoed de Wittenburg 1, 2244 BV Wassenaar

A Kasteel Duivenvoorde (Laan Van Duivenvoorde 4, 2252 AK Voorschoten)

Landgoed en Kasteel Duivenvoorde te Voorschoten, gelegen tussen Leiden en Den Haag, vormen een uniek ensemble waarvan de wortels teruggaan tot in de 13de eeuw. Ooit stond hier een grote, vierkante

verdedigingstoren. Resten van deze toren zijn nog steeds zichtbaar in de gevel van het kasteel en in het Voorhuis. In de vroege 17de eeuw kreeg Duivenvoorde haar huidige verschijningsvorm. Het is een van de oudste kastelen (1226) van Zuid-Holland en is altijd in familiebezit gebleven en in 1960 ondergebracht in een stichting. Alles in het huis herinnert aan de voormalige bewoners; het is alsof de tijd heeft stilgestaan. In het kasteel zijn veertien historische interieurs uit de 17de – 19de eeuw voor het publiek opengesteld. De ruimten kenmerken zich door een bewoonde en authentieke sfeer. Ieder vertrek heeft een heel eigen karakter. Nergens in Zuid-Holland is het kijk- en schouwspel zo oorspronkelijk als op Duivenvoorde.

Eerste deel van de fietsroute: 1,75 km, 5 minuten

Fiets **naar het noordoosten** op de **Laan Van Duivenvoorde**

Weg voor beperkt verkeer

Na 237 m: Sla **linksaf**

NB: Weg voor beperkt verkeer (u fietst over het parkeerterrein van Kasteel Duivenvoorde)

Na 340 m: Sla **linksaf** naar de **Horstlaan/de LF4 Midden – Nederlandroute**

Ga verder op de LF4 Midden - Nederlandroute

Na 816 m: Hier moet u rechtsaf slaan naar de Horstlaan. Parkeer hier uw fiets want op Landgoed De Horsten is fietsen niet toegestaan. Na ca 350 meter bereikt u het Koetshuis van het voormalig landgoed Ter Horst.

Na 245 m lopen: Sla **rechtsaf** om op de **Horstlaan** te blijven

Na 111 m lopen bent u op de tweede locatie van deze route:

B Koetshuis Ter Horst (Horstlaan 1, 2252 AL Voorschoten)

Landgoed Ter Horst maakt deel uit van Landgoed de Horsten. Het eerste Kasteel Ter Horst dateert al van 1203 en werd gebouwd door Philips van Wassenaar. Eeuwenlang bleef het goed in bezit van de familie. Vanaf 1615 heeft het diverse eigenaren gekend. Frederik Sluysken bouwde in 1701 dit koetshuis aan de zuidzijde van het huis en in opdracht van Iman Meijnerd Cau, toenmalig Heer van Ter Horst, werd in 1767 ook een orangerie toegevoegd. De erfgenamen Cau verkochten het complex in 1838 aan prins Frederik

der Nederlanden. Huis Ter Horst werd in 2019 verkocht; het landgoed behoort nog wel tot koninklijk landgoed De Horsten. Fietsen is hier niet toegestaan.

De orangerie en jachtslot Ter Horst zijn niet te bezoeken.

Volgende deel van de route: 4,46 km, 13 minuten

Wandel terug over de Horstlaan. Sla na ca 111m linksaf om op de **Horstlaan** te blijven.

245 m verderop bent u weer bij het fietspad en vervolgt u de route op de fiets.

Sla **rechtsaf** naar de **Horst en Voordelaan**

Na 1,79 km: Sla **linksaf** naar de **LF4 Midden - Nederlandroute/de Raaphorstlaan**

Na 379 m: Sla **rechtsaf** naar de **Eikenhorstlaan**

Na 318 m: Sla **rechtsaf** naar de **Rijksstraatweg**
Na 56 m: Sla **rechtsaf** (Weg voor beperkt verkeer)
Na 253 m bent u op de derde locatie van deze route:

C Landgoed Land van Ons, 'WIJdeHorst' (Rijksstraatweg 599, 2245 CA Wassenaar)

Landgoed WIJdeHorst behoort tot de burens van Landgoed De Horsten en de landerijen van kasteel Duivenvoorde, tussen de Rijksstraatweg en de Raaphorstlaan. Dit landgoed beslaat 6,9 hectare aan tuinderij binnen de Landgoederenzone in Wassenaar – zie de website [Land van Ons Wassenaar](#) en van pachter [WIJdehorst](#). Hier wordt ingezet op kleinschalige teelt van onbespoten groenten, fruit, bloemen en kruid en vaste tuinplanten, met aandacht voor de biodiversiteit en herstel van het landschap.

Dit afgegraven Oude Duin, ofwel 'de Zanderij', was van oudsher een plek waar voedsel werd verbouwd. Het land werd verpacht door kasteelheren en -vrouwen van Duivenvoorde. Al in 1832 had Freule Henriette Jeanne Christine van Neukirchen, genaamd Nijverheim uit 's Gravenhage hier grond. Jonkvrouwe L.H. barones Schimmelpenninck van der Oye van Duivenvoorde verkocht haar land aan bollenteler G. van der Marel halverwege de 20e eeuw. Daarna werd er een succesvolle handelskwekerij gevestigd door B. Griffioen. In 2022 is het terrein verkocht aan Burgercoöperatie Land van Ons. Het is landbouwgrond van alle mensen die deelnemen met hun vierkante meters om de biodiversiteit te stimuleren en het telen zonder pesticiden mogelijk willen maken. Doet u ook mee? Kom dan een kijkje nemen 'Bij Ons Buiten' op ons perceel op de Dag van het kasteel. Er zijn onbespoten planten, groenten, bloemen en kruiden te koop. Met een beetje geluk zijn er al bloemen te plukken in de zelfpluktuin. U kunt met eigen ogen zien hoe ons syntropische voedselbosranden net zijn aangelegd. De pachter Erwin de Jong van WIJdehorst geeft u graag uitleg over de teelten. Ook voor kinderen is er genoeg te beleven.

WIJdehorst probeert op een deel van haar land de sfeer van de oude moestuinen in Wassenaar weer leven in te blazen, omringd door kastelen en landgoederen. Zo wil zij bijdragen aan gezonde voeding en herstel van natuur.

Volgende deel van de route: 4,35 km, 15 minuten

Fiets **naar het westen**, richting de Rijksstraatweg (Weg voor beperkt verkeer)

Na 253 m: Sla **linksaf** naar de **Rijksstraatweg**

Na 56 m: Sla **linksaf** naar de **Eikenhorstlaan**

Na 318 m: Sla **rechtsaf** naar de **LF4 Midden - Nederlandroute/de Raaphorstlaan**

Ga verder op de LF4 Midden - Nederlandroute

Na 744 m: Sla **rechtsaf**

Na 175 m: Scherpe bocht naar **rechts**

Na 373 m: Weg vervolgen naar de **Menkenlaan**

Na 615 m: Sla **rechtsaf** richting de **Rijksstraatweg/de N44**

Na 1,56 km: Sla **linksaf** naar de **Paauwlaan**

Na 176 m: Sla **rechtsaf**

Na 249 m: Flauwe bocht naar **links** naar de **Raadhuislaan**

Na 23 m: Sla **linksaf** (Loop met de fiets aan de hand)

Na 66 m bent u op de vierde locatie van deze route:

D Raadhuis De Paauw (Raadhuislaan 22, 2242 CP Wassenaar)

De geschiedenis van het huis De Paauw gaat terug tot bijna 500 jaar geleden. Halverwege de 16e eeuw liet meester Cornelis Arentszoon van der Dussen een huis bouwen, dat hij Te Pau noemt. In de loop van de verdere geschiedenis wisselde het landgoed dikwijls van eigenaar die elk hun stempel drukten op het

huis en het landgoed. Zo liet Adriaan Pieter Twent, directeur van Waterstaat onder koning Lodewijk Napoleon en eigenaar van Te Pau vanaf 1770, de Rijsstraatweg aanleggen. De volgende eigenaar was niemand minder dan Prins Frederik der Nederlanden, de tweede zoon van koning Willem I. Hij liet het huis in neo-klassistische stijl verbouwen en bouwde de balzaal (nu in gebruik als raadzaal) en het zuilenportiek (entree naar de huidige Spiegelhal). De Duitse Landschapsarchitect Eduard Petzold zorgde ervoor dat de tuinen van De Paauw en het aangrenzende landgoed De Horsten een harmonieus geheel werden.

De gemeente Wassenaar werd in 1924 eigenaar van het huis en een deel van het landgoed. In juli 1925 kon de eerste raadsvergadering worden gehouden in het nieuwe Raadhuis De Paauw. In 1983 verhuisde het ambtelijk apparaat naar het nieuwe gemeentekantoor aan de Johan de Wittstraat en zo werd de functie van De Paauw beperkt tot bestuurscentrum, trouwlocatie en receptie- en expositieruimte.

Volgende deel van de route: 1,03 km, 3 minuten

Ga **naar het zuidwesten**. Loop met de fiets aan de hand

Na 27 m: Sla **linksaf** richting de **Raadhuislaan**

Na 38 m: Sla **rechtsaf** naar de **Raadhuislaan**

Na 23 m: Flauwe bocht naar **rechts**

Na 249 m: Sla **linksaf** naar de **Paauwlaan**

Na 64 m: Sla **rechtsaf** naar de **Landgoederenroute** (Weg met een gedeelte voor beperkt verkeer)

Na 381 m: Flauwe bocht naar **links**

Na 111 m: Sla **rechtsaf**

Na 112 m: Sla **linksaf**

Na 25 m bent u op de vijfde locatie van deze route:

E Het Hertenhuisje op Backershagen (N44 464, 2243 CH Wassenaar)

Bij 't Hertenhuisje starten begeleide rondwandelingen over Landgoed Backershagen. Starttijden wandelingen om 10 uur, 12 uur, 14 uur of 16 uur. Aanmelding via de reception@hertenhuisje.nl.

Tussen de buitenplaatsen De Paauw en Rust en Vreugd in Wassenaar ligt Landgoed Backershagen. Backershagen kwam in 1730 via vererving in bezit kwam van Cornelis Backer (1693 – 1775) en Maria Clara van der Hagen (1703 – 1765), de naamgevers van het landgoed. Wat Cornelis en Maria destijds aantreffen was een boerderij met een fors aantal weilanden; een totaal ander beeld dan het huidige landgoed. Circa 100 jaar later, in 1846, kwam Backershagen als één van de negen aanpalende

landgoederen in Wassenaar in bezit van Prins Frederik der Nederlanden en Prinses Louise van Pruisen, die inmiddels De Paauw bewoonden. Ook deze eigenaren werden geïnspireerd door het bijzondere Backershagen park en introduceerden een beroemde Duitse landschapsarchitect Eduard Petzold en architect Hermann Wentzel. Dit duo maakte een ambitieus plan waarin onder andere alle Wassaenarse landgoederen van de Prins en Prinses met elkaar werden verbonden door een zogenaamde 'umfassungsweg'. Hun dochter Prinses Marie verbleef toen

overdag veelal in 't Hertenhuisje, een 'speelhuisje' waar ze onder toezicht van een gouvernante speelde met haar lokale vriendjes en vriendinnetjes.

Landgoederen waren in het verleden vaak de plekken waar wetenschappers, musici, kunstenaars, schrijvers en bewoners kennis, inspiratie, kunst en 'verwondering' met elkaar deelden. Op Backershagen deed de familie Backer dat met allerlei gasten. Dat gebeurt niet veel meer, maar in 't Hertenhuisje en op Landgoed Backershagen, wordt deze traditie in een hedendaagse vorm voortgezet, met onder meer 't Hertenhuisje Viervoeters buffet project.

Volgende deel van de route: 476 m, 1 minuut

Fiets terug **naar het noordwesten**

Na 25 m: Sla **linksaf**

Na 451 m bent u op de zesde locatie van deze route:

F Theekoepel Backershagen (Rust en Vreugdlaan 1A, 2243 AS Wassenaar)

Het was Cornelis Backer, een Amsterdamse regent, die aan zijn Maria voorstelde om op hun Landgoed Backershagen een heuvel op te werpen en hierop een theekoepel te bouwen met een nieuw gecreëerd perspectief en vergezicht alsof het een 'Chinees berglandschap' betreft. Het was de tijd dat zogenaamde 'Chinoiserieën' in Europa in de mode waren. Het is dit idee van Cornelis Backer geweest dat er voor gezorgd heeft dat we tot op de dag van vandaag, ook voor Nederlandse begrippen, van een bijzonder stuk aangelegde natuur kunnen genieten.

Het volgende deel van deze route: 3,02 km, 21 minuten

Fiets verder **naar het westen**, richting de **Rust en Vreugdlaan**

Na 118 m: Sla **rechtsaf** naar de **Rust en Vreugdlaan**

Na 230 m: Sla **linksaf** naar de **Menkenlaan**

Na 230 m: Flauwe bocht naar **rechts** naar de **Van Ommerenlaan** (Weg voor beperkt verkeer - Loop met de fiets aan de hand)

Na 645 m: Sla **linksaf** om op de **Van Ommerenlaan** te blijven

Na 58 m bent u op de zevende locatie van deze route:

G Landgoed Rust en Vreugd (Van Ommerenlaan 9, 2243 CC Wassenaar)

Gratis rondleidingen op maandag 9 juni van 11:00 – 12:30 uur en van 14:00 – 15:30 uur. Aanmelden via: info@groenverleden.nl

Omstreeks 1754 kocht Johannes Bourcourd, eigenaar van het buiten Blankenburg, hier een afgebrande boerderij, die hij liet herbouwen. Zijn zoon Gabriël. Gabriël veranderde de boerderij in een buitenverblijf en gaf het de naam 'Rust en Vreugde'. In 1848 werd het huis door toenmalig eigenaar Eduard van der Oudermeulen vervangen door een nieuw huis in neoclassicistische stijl.

Omstreeks 1904 kwam Rust en Vreugd in handen van Philippus van Ommeren en zijn echtgenote Alida de Voogt. Zij verwierven vooral bekendheid door hun liefdadigheid. Op Rust en Vreugd boden zij dames die voor Tesselschade werkten (een vereniging die vrouwen ondersteunt), vakantieverblijf in hun inmiddels verbouwde en gemoderniseerde landhuis. Voor zichzelf lieten de Van Ommerens in 1923 op het landgoed een nieuwe villa bouwen. De Van Ommerens trokken zich ook het lot aan van standgenoten die buiten hun eigen schuld hun vermogen waren kwijtgeraakt. Hiervoor bouwden zij een appartementencomplex op Rust en Vreugd: het WAVO-park. In 1928 werd bovendien het Johannahuis gebouwd voor oudere alleenstaande dames van goede stand en met beperkte financiële middelen. Na de oorlog deed het oude

landhuis Rust en Vreugd dienst als internaat en rusthuis. Het werd in 1987 gesloopt en op de plaats verrees een modern appartementencomplex met dezelfde contouren. Kenmerkend voor het huidige Rust en Vreugd zijn de door zwaar geboomte omzoomde oprijlanen, weidse uitzichten over grasland, maar ook intieme slingerende paadjes door een heuvelachtig binnenduinegebied.

Het laatste deel van deze route: 1,86 km, 10 minuten

Fiets **naar het noordwesten** op de **Van Ommerenlaan**

Na 58 m: Sla **linksaf** om op de **Van Ommerenlaan** te blijven (Weg voor beperkt verkeer - loop met de fiets aan de hand)

Na 291 m: Flauwe bocht naar **rechts** naar de **Laan van Hoogwolde/de LF4 Midden - Nederlandroute**

Na 255 m: Sla **linksaf** naar de **LF4 Midden - Nederlandroute/de Van der Oudermeulenlaan**

Na 92 m: Sla **rechtsaf** naar de **LF4 Midden - Nederlandroute/de Stoeplaan**

Na 126 m: Sla **linksaf** naar de **Bloemcampiaan/de LF4 Midden - Nederlandroute**

Na 23 m: Sla **linksaf** naar de **Kerkeboslaan/de LF4 Midden - Nederlandroute**

Na 256 m: Sla **rechtsaf** naar de **LF4 Midden - Nederlandroute/de Teylingerhorstlaan**

Na 216 m: Sla **linksaf** naar de **Bremhorstlaan/de LF4 Midden - Nederlandroute**

Na 185 m: Sla **linksaf** naar de **LF4 Midden - Nederlandroute**

Na 217 m: Sla **linksaf**, de oprijlaan op naar de **Landgoed de Wittenburg**

Na 101 m: Sla **rechtsaf**

Na 38 m bent u op de eindbestemming van deze route:

Kasteel de Wittenburg (Landgoed de Wittenburg 1, 2244 BV Wassenaar)

Kasteel De Wittenburg werd tussen 1899 en 1900 gebouwd in opdracht van heer en mevrouw Speelman naar een ontwerp van J.J. van Nieukerken, die ook het hoofdkantoor van Shell in Den Haag ontwierp. Opdrachtgever jhr. Speelman was zeer vermogend door zijn suikerplantages in Nederlands-Indië. Hij hield scherp toezicht op het bouwproces en het kwam meerdere keren voor dat de bouw stilgelegd werd omdat de bouwtekeningen aangepast moesten worden. Tijdens de Tweede Wereldoorlog namen de Duitsers het kasteel in.

De bouwstijl is de zogenaamde Hollandse neorenaissancestijl, te herkennen aan de ambachtelijke, historiserende manier van bouwen. Het kasteel staat op de plek van een oudere buitenplaats uit 1850 die al een park had. Dat werd in 1900 gereorganiseerd in gemengde tuinstijl, dus met formele en landschappelijke elementen. Bijzonder is de ijskelder uit deze tijd die nog steeds op het landgoed te bewonderen is.

Tegenwoordig is het kasteel een veelzijdige evenementenlocatie met een restaurant.

(NB: koetshuis en de portierswoning niet opengesteld)